

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vande salighe doodt van Mevrovve M. Voof. ende van haer ouervloedighe
vergheldinghe ende vande verdiensten der Heylighen ende vande
voldoeninghe tot de vijf vvonden. Dat VII. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

de Heere Iesus nemende als eenen karkant
die blinckende wonderlyck dooz glinsterende
gesteenten gemaect was / uyt de verdiensten
van sijn Moeder ende uyt die weerdicheyde/
waer dooz sy alleen verdient heeft gheheeten
te worden ende te sijn Moeder en Maeght / en
dien karkant heeft hy ghehangen op de boest
hande crancke / haer schenckende dat sonder
linghe Privilegie / datse tot ghelykenisse van
sijn Maeghdelycke Moeder oock soude ghe
heeten worden Moeder en Maeght / om datse
dooz eenen supueren puer sijn ghedachtenisse
in veel herten boozts ghebozocht hadde.

Machtildc. Vande salighe doot van Mevrouwve M. Voof.
ende van haer ouervloedighe vergheldinghe
ende vande verdiensten der Heylighen ende
vande voldoeninghe tot de vijf vonden.

DAT VII. CAPITTEL.

So dan op den nacht bā S. Elisabeth / als
de Mettenen begost waren / heeft de uyt
bercozen Godts wederom begonst soo heran
dert te worden / datmen meynde / datse nu
den lesten gheest soude geuen. Waer ouer het
Conuent de Mettenen achter latende is terstont
op de ghewoonlycke maniere outrent haer
ghetomen. Als doen heeft de Heere hem ver
openbaert aen dese heel blinckende / dooz dat
schynsel vande Goddelijke cracht aenghen
men hebbeude de ghedaente van eenen Brij
begom gecroont zynde met glozie ende eere / en
onuyt-sprekelyck verciert met de tierlycke
heyt vande blinckende Godtheyt. Ende aen
sprekende de siele vande crancke met de soetste
bzien

bzeudelijckheydt seyde hy : Terstont mijn bes-
 minde sal ick v berheffen by v naeste vrienden/
 dat is inde teghenwoordicheydt van mijn bes-
 minde vergaderinghe/ende soo heeft hy dooz
 een onbegrijpelycke en ontwerdeerlycke ma-
 niere die salichste siele gegroet/dooz elke van-
 de wonden van syn heyligste lichaem / so dat
 elke wonde vier wonderlycke en ghenoeche-
 lycke manieren van roepinghe uyt-gaf/te we-
 ten: van een het soetste gheluydt / des crach-
 tichsten badoms / ouerbloedichsten dans /
 ende ghenoechlyckste claerheydts / waer dooz
 de Heere ghegroet heeft syn uytuercozen / om
 datse naer synen roep getrocken zijnde comen
 soude. Dooz dat soet-luydende gheluyt (dat
 alle gheluydt der Oghelen te bouen ghinck)
 werden beteeckent alle de woorden / die sy de
 uytbercozen Godts haer leuen lanck soetelyck
 tot Godt oft profytelyck tot salicheydt van
 haren naeste gesproken hadde / de welke dooz
 hondertfoudigh der vruchten soet ghemaect
 zijnde int Goddelijck herte haer vergolden
 werden / dooz den uytbloet van elke wonde
 des Herten. Maer dooz dien wonderlijcken
 domp oft badom werden beteeckent alle de
 begheerten diese ghehadt hadde tot den lof
 Godts / naer Godt ende om Godts wille tot
 salicheyt van andere / de welke oock dooz een
 onbegrijpelyck bermenichbuldighden daet /
 aen hem wederom toe gemeten worden dooz
 elck een vande soerbloeyende wonden des Hee-
 ren Jesu. Maer dooz den wytbloeyenden dans
 we wert uytghebeest alle den toe-keer diese oyt
 tot Godt ghehadt heeft / oft tot eenigh schepsel
 om Godts wille / die oock met een onuytspre-
 kelijcke soete ghewerchte dooz de wonden des

Christus
 groet de
 siele van
 S. Mech-
 tildis met
 sijn vijf
 vvonden.

Recht
 vonden

Recht
 vonden

Heeren haer sielen beweeghde. Maer door die
 clare blinckentheydt werden bereeckent ber-
 schepden passien/diese van kindts af tot den
 teghenwoordigen tijdt roe/soo na den lichaem
 als naer den gheest gheleden hadde/de welke
 bouen alle menschelijck verstandt inde beree-
 ninghe vande Passie Christi edel ghemaect
 zijnde haer siele heyligh maecken/en ghelijck-
 sojnich met de Goddelijcke liefde. In sulcke
 ghenoechte der hemelscher wellustigheden de-
 se siele rustende en heeft nochtans dese reyse
 haren gheest niet gegene. Maer sy heeft noch
 ghehaect/om dat haer noch meerder gauen
 van haren beminden bereedt ghemaect sou-
 den worden. Maer de Heere die heeft ouerbloe-
 delijck bespreydt met den wjt-bloeyenden
 dauwe sijnder gebenedijdinge/alle die daer te-
 ghenwoordich waren/segghende: bedwongen
 zijnde door mijn eygen vriendelijckheyt werde
 ick verheticht van binnen door de soeticheydt
 der liefden/ dat alle de persoonen van dese mijn
 lieue vergaderinghe souden teghenwoordich
 zyn in dese mijne soo meewerdighe verande-
 ringhe van ghedaente/om datse daer sulcken
 eere booz sullen hebben inden hemel by alle
 mijn Heyligen/als die dzy tytvercozen/te we-
 ten: Petrus/Jacobus / ende Johannes/hel-
 ben bouen d'andere Apostelen: om datse ten
 tijden als ick verandert wert van ghedaente
 op den berch verdienden daer tegenwoordich
 te zyn. Waer op dese antwoorde: Heere wat
 can dese uwe wjt-bloeyende benedictie ende
 ouerbloedighe instoztinge der gratien helpen
 booz de ghene die dat niet en gheboelen door
 den binnenste smaect: De Heere antwoorde:
 Als aen pendants ghegheuen wordt van sijn-
 nen

Transfi-
 guratie.

Een fracy
 gelijcke-
 nisse.

nen Heere eenen vruchtbaeren bogaert / soo en
 can dien terstont niet wesen ende kennen den
 smaect van elcke vrucht: maer hy moet ver-
 wachten tot dat de vruchte rijpe wordē: diet
 ghelycken oock als ick aen yemanden de ga-
 uen der gratien instortē / soo en geboelt hy ter-
 stont niet den smaect vande binneste genoech-
 te: ter tijdt toe / dat hy door de oeffeninghe van
 uytelijcke deughdē gebroken hebbede de uyt-
 terste schoffse vande tijdelijcke genoechte ver-
 dient te smaken de heerne vande binneste
 soerichheit. Hier ouer het Conuent ontfanghen
 hebbende een salighe gebenedydinghe gaende
 na den choor heeft aldaer dz Matteenē boozts
 uyt ghesonghen. Maer doen men sancck het
 ry. Kēf. (O Lampas) heeft de siele vande cranc-
 ke / haer beropenbaert inde tegenwoordicheit
 vande opperste Ghybuldicheit biddende seer
 deuotelijck booz de heele Kercke. De welke
 Godt den Vader wederō booz de selfste wooz-
 den soetelijck singhende gegroet heeft / seggen-
 de: Weest ghegroet mijn uytbercozen / die booz
 het boozbeelt van v heplich leuen waerachte-
 lijck sult moghen gheseydt worden te zyn een
 lampē vande heilige Kercke die beestēs uyt-
 stort der h. Olie / dat is der ghebeden ouer de
 breedte des werelts. Daer by so heeft de Sone
 Godts verholgt seggende: Weest verblyt mijn
 Blyt / die te recht ghenoemt wordt een mede-
 tyne der gratie / want aen veel menschen die
 sonder gratie zyn / sal booz v ghebeden ouer-
 bloedigher gratie ghegunt worden. Hier by
 soo heeft oock den heplighen Gheest gheson-
 ghen: weest ghegroet mijn onbedeekte / die
 te recht ghenoemt sult worden een voetsel des
 gheloofs: want in alle de herre der gheuer die

godtbruchtelyck gheloof gheuen / aen mijn
 goddelijcke werckinghe / die ick in v niet lie-
 hamelyck maer gheestelyck wercke / sal de
 deught des gheloofs ghevoedt ende ghegesticht
 worden / daer nae heeft Godt den Vader haer
 gheschoncken van syn almoghentheydt / datse
 aen alle die dooz menschelijcke broosheyt ver-
 beert zijn ende noch niet te bollen hen betrou-
 wen op de goetheyt Godts / soude zijn een va-
 ste borghe des versekerhepts. Den Heylighen
 Gheest heeft haer oock ghegheuen als vertroo-
 ster datse soude mogen uytreycke aende lauwe
 een vierige wermtē / uyt die viericheyt van syn
 goddelijcke liefde. Daer nae heeft den Sone
 Godts haer gheschoncken : datse aen alle / die
 sieck zijn dooz sonden / soude inde bereeninghe
 van syn heylighe Passie ende doot / medecijne
 getien. Doen quam alle de menighe der En-
 ghelen ende der Heylighen ende haer eerlijck
 booz Godt verheffende songhen sy met luyder
 stemmen: Tu Dei sacuritas, oliua fructifera, cu-
 ius lucet puritas, & resplendent opera. dat is:
 Ghy zijt de versaepdtheydt Godts / de vrucht-
 bare oliue / wiens supuerheyt verlicht / wiens
 wercken blincken / ende in dat woort Cuius
 lucet puritas (dat is: wiens supuerheyt ver-
 licht) soo presen sy die soetste ruste / waer dooz
 de Heere metweerdelijck in haer siele gherust
 heeft / en onder dat woort Et resplendent opera.
 dat is: Wiens wercken blincken / soo loofden
 sy haer loffelijcke ende pure meyninge in alle
 haer wercken. Daer nae soo songhen alle de
 Heylighen ouerluydt de Antip. Deus palam
 omnibus, &c. Maer onder de presatie bande
 Hoof-misse. heeft den blommigen Jesus we-
 derom op een nieuwe ghecleedt zijnde met de
 fracy

fraepheyt van een nseuwe glorie / met de soetste
 vriendelijckheydt bekeert het aensicht van syn
 bruyt recht tegen ouer syn aensicht: soo dat hy
 den aessen bande crancke rechtgangs scheen
 door haer toe aessenē r'hemwaerts in te trec-
 ken / ende syn Goddelijcke oogen stellende ouer
 haer ooghen / maecte hy die daer door won-
 derlijck claer / ende soo haer gheluckelijck heyl-
 lich makende wertse bereypt tot de toecomende
 glorie des salicheyts. Als nu nakende was die
 aldergetwenste ure / dat de bouen nu dickwils
 genoemde uytbercoze Bruyt Christi Jesu / nae
 het beste behaghen van haeren beuinden vol-
 maectelijck toe ghemaect zijnde / soude in-
 negaen inde slaepcamer van haeren bruyde-
 gom: soo sanc de Heere des Maesteyts seluet
 heel ouerbloepende door wellustigheden / haer
 onschijnende met het licht synder Godtheys /
 op een den soetsten toon: segghende: Venite be-
 nedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis
 para. &c. haer ghedachtich makende van die
 ouerweerdighe gifte / waer door hy sommighe
 iaren gheleden in die selfste woorzen / aen haer
 ghegheuen hadde syn herte tot eenen pant der
 liefden ende alle genoechten ende vertroostin-
 ghen / die hy van dien dach af gheduerlijck
 aen haer vertoont hadde. Dus haer vriende-
 lijck groetende / seyde hy / waer is mijn pre-
 sent? Waer op sy haer herte opghedoffert heeft
 in het herte van haeren beuinden daerse dat
 in verzoncken hadde. De Heere oock syn heyl-
 lichste herte voeghende met haer herte / haer
 heel als verslindende door de cracht van syn
 Godtheidt heeftse gheluckelijck versacmt tot
 syn glorie / alwaer sy ghedachtich zijnde onser
 die haer gedachtich zijn / hidden wy datse ons
 her-

Een vvō:
 derlijck
 lieffelijck
 steruen.

verwerue de gratie bande Goddelijcke goeder
tierentheydt.

Alsmen dan naer ghewoonte de siele bebal/
soo heeft de Heere hem beropenbaert / sittende
inde Maesteyt synder glorie / hebbende de siele
bande ouerledene in synen schoot rustende / die
hy vziendelycken feest bewees / en soomen las:
helpt nu Heylighen Godts / comt te gheinoete
Enghele haer siele ontfanghende / de Enge-
len siende datse niet sulcken meewerdicheydt
banden Heere ontfangen was / ende soo groo-
dadelijck gheert / buyghende hun knien booz
den Heere als vziene die van hunnen Keyser
lant ten leene ontfanghen / hebben daer weder-
rom ghecreghen hun verdienste / diese te bozen
inde saluinghe des v. Glisse opgheoffert had-
den tot vermeerderinghe der verdiensten van
dese beuinsten ende vziendinne Christi / als de
ghene die door haer verdiensten verdubbelt
waren ende wonderlijck edel gemaect. Dier-
ghelycken deden oock alle de Heyligen elck als
synen naem inde Letanien aengeropen wert.
Doen heeft dese haer beweeght inden Gheest/
op datse soude bidden booz de ghebreken van
haer sonderlinghe vzienden. Waer op sy: Siet
ick sien nu soo claerlijck in het licht des waer-
hepts / dat alle de affectie die ick tot yemanden
hebbe connen dragen op aertryck nauwelijcs
is een druppelken bergheleken by de heele zee/
int opsicht van die soetste affectie / waer door
het goddelijck herte t'haerwaerts beweeght
wort / en oock sien ick niet wat een bozderlycke
bestieringe de Heere indē mensche toe laet / dat
ter eenighe gebreken in hem blyuen op dat hy
soude verootmoedicht worden ende dickwils
gheoeffent / ende soo van daghe tot daghe ver-
booz

Hoe
groot dat
de goe-
dertie-
tentheyd
Gods is.

boordere inde falicheydt / soo dat ick oock niet
gheen ghepeps anders en can willen dan dat
de almachtighe wyfhepdt myns Heeren booz
ren yder tot hun opperste falicheyt gheschickte
heeft. Waer ouer ick my heel begenende om die
geschickste bestieringe vande Goddelijcke goe-
dertierentheyt te louen ende te bedancken / v
de datse soo mach volbronght worden.

I Sanderdaechs daer nae / onder de eerste
Misse / te weten : Requiem aeternam, schein de
uytbercozen Godts als boozts te brengen ynt
het herte Godts goulwen pypen / die genaectē
alle die t haerwaerts sonderlinge deuotie had-
den / dooz de welke sy sonden trecken ynt het
herte Godts al watse begheerden. Elcke pype
van dese / hadde een gulden kraentken dooz het
welck sy niet dese oft dierghelycke woorden
moesten tappen die yet begheerden te hercry-
ghen / te weten. Dooz de liefde dooz de welke
ghy aen v uytbercozen **M.** oft aen yemanden
van v Heylighen opt goet hebt gedaen oft ghe-
daen sout hebben / hadt ghy de menschen daer
toe ghereedt ghebonden / ende noch doen sulc
inden hemel oft op aertryck / verhoort my goe-
dertierenste Jesu dooz haer verdiensten / ende
aller uwer uytbercozen / en dus doende mach
men betrouwen datmen dooz sulcke woorden
lichtelycker de Goddelijcke vermherticheydt
trecken sal tot sulcs als men begeert. Het schein
als men de Eleuatie vande **H.** Hostie dede / dat
de **H.** Siele oock wensde t samen met de Hostie
opghesoffert te worden aen Godt den Vader tot
eeren ewigen lof dooz de falicheyt van alle de
gemeynte. Waer ouer den eenigen sone Godts
die niet en can weggeren de begheerte van syn
uytbercozen haer heel tot hem intreckende en

D 5

haer

Hoe dat
men ynt
de pijnē
vant god-
delijck
herte yet
treckt
ende tapt.

haer met hem Godt de Dader opofferen/ heeft dooz die vereeninghe dobbel salicheydt uytgheleycht aen alle die inden hemel zyn/ op der aerden/ ende oock int baghe-bier.

Op eenen anderen tijt als haer siele wederom beropenbaert werdt inde glorie aen dese Maeght/ soo heeftse haer ghebraght/ wat datse daer booz betregen hadde/ dat haer sonderlinghe kaerkens soo dieckwils booz haer ghelesen hadden die Antip. Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia, ipsi gloria in secula, als sy daghen gheleest hadde op aertrijck / ende soo veel Missen hadde doen singen vande H. Ouybuldicheyt alsse iaren oudt was/ tot lof ende glorie ende danck-segghinghe booz alle de weldaden diese ontfanghen hadde. Waer op sy geantwoort heeft: dooz die Antip. Ex quo omnia, heeft de Heere my verciert met soo veel bloemen seer lustich/ als sy Antiphonen ghelesen hebben/ dooz de welke ick tot my intrecke eenen leuenden smaech uyt het honichbloeyende herte van sijn Maesteyt. Maer booz de Missen heeft hy my dit geschonckē / dat ick in alle den lof daer ick hem mede loue getwaer worde eenen smaech der spetergen/ die wonderlyck vermaecht ende ghenoechlyck beweeght alle het gheboelen van mijn siele.

Noch op eenen anderen tijdt/ als dese opt deuoote kussende de vijf wonden des Heeren ghelesen hadde vijf Pater nosters/ die offerende aenden Heere tot verbullinghe bant ghene sy versuymt hadde / de boozschreuen Matrouwe M. by te staen/ te wijlen sy noch sieck was ende naer haer ouerlijden oock met behoorzlycke ghebeden/ ende dat ouermidts sy belet gheueest was dooz de ghedurighe sieckte daerse doen

doen mede beſocht wert: ſoo hebben haer ver-
 openbaert byf de beſchſte blomme/ als ſpꝛuy-
 tende uyt de ſelfſte wonden des Heeren/ uyt de
 welcke door de cracht hāde ſelfſte ſoetbloepen-
 de wonden Chriſti ſcheen een bochticheyt als
 balsem te bloepen van een wonderlycke pꝛie-
 heyt ende ſeer merckelycke cracht. Als doen
 deſe vriendelyckheus groetende de ſiele vande
 ſalighe M. ſeyde: O uytvertozen Godts laet h
 goedertierentheydt deſe blommen/ die bloepen
 uyt de bouen ouerbloedicheyt van Goddelijc-
 ke goedertierentheydt/ in dancke nemen door
 myn ſchult die ick h noch niet en can betalen/
 ende berciert h ſeluen daer mede tot vermeer-
 deringhe van alle uwe verdienſten / ende ver-
 bidt door my onweerdige uwen Byzpdegom.
 Waer op ſy antwoorde: mijn genoechte waſt
 als ick ſien die blommen die ſo eerweerdelyck
 gheboeght zyn aende ſoet-bloepende won-
 den myns Heeren. Want ſoo dickwils als ick
 die met begheerten rakende verſſen ſal/ ſoo ſul-
 len ſy my terſont uyt-leken uyt de cracht van
 ſijn ſoetbloepende wonden een die gheſonſte
 bochticheyt tot quytſcheldinghe der ſondaren
 ende vertrooſtinghe der rechtveerdighe.

Vande ſielen van M. ende E. hoe volcomentlijck
 datſe geſnyuert werden van haerliedē onacht-
 ſaemheden, ende geloont voor haerlieden ver-
 dienſten.

DAT VIII. CAPITTEL.

DAer zyn twee edele dochters naer geſlach-
 te/ maer noch edelder naer der ſielen: nae
 den bleesche gheſuſters / maer na den gheest/
 ende